

Fra jaktutstillingen. Foto: O. T. Ljøstad

Årsberetning 1972

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM, SKOGBRUK, JAKT OG FISKE, ELVERUM

INNHold

1. Representantskap, styre og arbeidsutvalg	3
2. Personale	6
3. Arbeid på museumsområdet	7
4. Samlingene	7
5. Bibliotek	8
6. Publikasjoner	8
7. Faglig arbeid — arrangementer	9
8. Undervisning. Samarbeid museum—skole	12
9. Utstillingene	14
10. Publikumsbesøket	17
11. Økonomien	18
12. Medlemmer	20
13. Innkomne gjenstander, givere	20
14. Givere av bøker, bilder og dokumenter	21
15. Regnskap	23

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM

1. Representantskap, styre og arbeidsutvalg.

Museets representantskap har følgende innvalgte medlemmer:

Fylkesmann Bue Fjermeros, Kristiansand, Vest-Agder
 Fylkesmann Erling Anger, Hamar, Hedmark
 Fylkesmann Nils Handal, Lillehammer, Oppland
 Fylkesmann Leif Hjørnevik, Skien, Telemark
 Fylkesmann Ole S. Aavatsmark, Bodø, Nordland
 Fylkesmann Kolbjørn Varmann, Vadsø, Finnmark
 Fylkesmann Henrik Svensen, Arendal, Aust-Agder
 Fylkesmann Petter Koren, Oslo, Oslo og Akershus
 Organisasjonssekretær Arnt Stenklev, Oslo
 Ordfører Markvard Bækken, Elverum.

Følgende institusjoner og organisasjoner danner museets representantskap:

1. Det norske gjensidige Skogbrandforsikringsselskap
2. Det norske Skogforsøksvesen
3. Det norske Skogselskap
4. Direktoratet for Jakt, Viltstell og Ferskvannsfiske
5. Direktoratet for Statens Skoger, ved statsskogsjefen
6. Norges Jeger- og Fiskerforbund
7. Norges Naturvernforbund
8. Norges Skogeierforbund
9. Norges Skogteknikerforbund
10. Norges Treforedlingsråd
11. Norges Trelastforbund
12. Norsk Almenningsforbund
13. Norsk Fløtningsforbund
14. Norsk Forstmannsforening
15. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund
16. Norske Tømmermålingssjefers forening

17. Skogbrukets Arbeidsgiverforening
18. Skogbruksavdelingen ved NLH
19. Skogbrukets og Skogindustriens Forskningsforening
20. Skogbruksforeningen av 1950
21. Skogdirektoratet ved skogdirektøren.

Tillitsmenn m. v. etter valgene 27. juni 1972.

Styremedlemmer:	Personlige varamenn:
Skogsjef Leif Lykke (1973)	Direktør Einar Wøhni (1973)
Forretningsfører Klaus Kjelsrud (1972)	Generalsekretær Per Søylen (1975)
Fløtningsdirektør Kaare Sparby (1973)	Fløtningsdirektør Sven Gjessing (1973)
Advokat Mads K. Strand (1975)	Direktør Per Krog (1975)
Direktør Sigmund Stafne (1974)	Disponent Peder Holand (1974)
Advokat Finn Krog (1973)	Skogforvalter Torgeir Fryjordet (1973)
Disponent Hans G. Magelssen (1974)	Direktør Ivar Aavatsmark (1974)
Stortingsmann Olaf Knudsen (1975)	Skogeier Halvdan Brevig jr. (1975)
Fylkesskogsef Knut Ødegård (1974)	Disponent Erik Aaby (1974)

Tallene i parentes angir det år vedkommende er på valg.

Styrets formann	Skogsjef Leif Lykke
Styrets varaformann	Forretningsfører Klaus Kjelsrud
Arbeidsutvalg	Skogsjef Leif Lykke
	Forretningsfører Klaus Kjelsrud
	Advokat Finn Krog
	Museumsbestyrer Tore Fossum
Representantskapets ordfører ..	Statsskogsjef Jens Aure
Representantskapets varaordfører	Skogdirektør Hans Kr. Seip

Sekretær for styre og representantskap	Disponent Wilhelm Matheson
Kontrollkomite	Forstkandidat Øystein Sjølie
	Fylkesskogmester Birger Strømsøe
	Forstkandidat Tollef Mykleby
Økonomikomite	Direktør Ivar Aavatsmark
	Direktør Sigmund Stafne
	Brukseier Brede Bredesen Opset
Valgkomite	Skogdirektør Hans Kr. Seip (1973)
	Skogeier Halvdan Brevig jr. (1974)
	Direktør Conrad Bonnevie Svendsen (1975)

I 1972 er det holdt 4 møter i arbeidsutvalget hvor er behandlet 34 saker, og 2 styremøter hvor er behandlet 14 saker. Det ordinære representantskapsmøtet ble holdt 27. juni. Av viktige saker behandlet på representantskapsmøtet kan nevnes at Norges Naturvernforbund ble innvotert som medlem av representantskapet. Det ble dessuten vedtatt nye vedtekter for museet. I representantskapsmøtet 16. august 1971 ble arbeidsutvalget (Lykke, Kjelsrud, Krog og Fossum) oppnevnt som vedtektsutvalg med mandat å omarbeide museets vedtekter. Vedtektene av 27. november 1959 var foreldet og lite tjenlige slik Norsk Skogbruksmuseum har utviklet seg. En av hovedforandringene i de nye vedtektene er formålsparagrafen som nå gir en langt videre ramme for museets virksomhet. Formålsparagrafen lyder nå:

«Museet er et spesialmuseum for hele landet. Det er en vitenskapelig institusjon som gjennom forskning skal kaste lys over skogbrukets, jaktens og fiskets kulturhistorie. Det skal samle og konservere kulturhistorisk og naturhistorisk materiale og formidle forskningsresultater gjennom utstillinger, publikasjoner, undervisning og andre former for informasjon.»

Etter de nye vedtektene har ikke lenger Glomdalsmuseet sete i museets styre. Denne endringen er skjedd i full forståelse med Glomdalsmuseet. Under representantskapsmøtet takket formannen i Glomdalsmuseets styre, sjefredaktør Andreas Hagen, for det gode samarbeide som har vært mellom museene i 17 år og som han var sikker

på ville fortsette. Museene har mange felles oppgaver å løse i kulturvernets tjeneste. Representantskapets ordfører, statsskogsjef Jens Aure, takket Glomdalsmuseet for det gode samarbeide som har vært.

2. Personale.

Museets har hatt følgende personale:

Museumsbestyrer	Tore Fossum
Førstekonservator, dr. philos. . .	Edvard K. Barth
Ustillingskonsulent	Jostein K. Nysæther
Vitenskapelig assistent	Åsmund Eknæs
Kontordame	Hjørdis Furuheim
Fotograf	Sjur Fedje
Kasserer	Håkon Rønning
Revisor	Oskar Tolvstad
Rengjøringshjelp	Gerd Stensvehagen
Håndverkere	Georg Løvhaugen Helge Sandberg

Edvard K. Barths stilling ved museet har vært midlertidig i tiden 1/10 1971 til 31/12 1972, og han fortsetter i sin stilling ved Zoologisk Museum fra 1/1 1973.

Jostein K. Nysæther er fra 1/9 1972 i halv stilling ved museet med utstillinger og undervisning som ansvarsområde.

Vitenskapelig assistent Åsmund Eknæs ble ansatt ved museet 1/9 1972. Han tok magistergraden i etnologi ved Universitetet i Oslo i 1972. Hans magistergradsoppgave har tittelen: «Det tradisjonelle laksefisket i Drammenselva. Naturforhold og redskapsutvikling.» Ved museet har han særlig ansvar for avdelingen for ferskvannsfisket.

Fotografstillingen har vært felles for Glomdalsmuseet og Skogbruksmuseet i tiden 1/4 1972 til 31/12 1972. Fedje sluttet i sin stilling 31/12 1972.

Sesongbetont arbeidshjelp:

Stud. mag. art. Geir Hovensjø har drevet gjenstandsregistrering ved museet i flere perioder. Resepsjonsdame har vært Tordis Fossum, omvisere Gunhild Dæhlie (lærer), Alf Iversen (student ved Hedmark/

Oppland Distriktshøyskole), Siri Gjønnnes, Grethe Haakstad og Eva Granli (alle gymnasiaster). I sommerhalvåret har Erling Smevold og Konrad Eggen arbeidet i utendørsanlegget.

3. Arbeid på museumsområdet.

Museet har fått bygget et areal på 5 da. av Kirkedepartementet for utvidelse av parkeringsplassen mot nord. I løpet av sommeren 1972 er et areal på ca. 3,5 da. grovplanert, påkjørt bærelagsmasser og på toppen finere grusmasser for finplanering av parkeringsplassen. Det er videre lagt drenering med avløpskummer, og dessuten lagt elektriske kabler og montert seks lampepunkter for belysning av den nye parkeringsplassen. Mot plenene er det lagt kantsten, og parkeringsplassen er for så vidt fullt ferdig til asfaltering. Den bør imidlertid stå et år eller to slik at massene får satt seg godt. Det arbeid som er utført på den nye parkeringsplassen i 1972 har til sammen kostet ca. kr. 75.000,—. Museet har nå i alt plass til 350 biler på ordinær parkeringsplass. Dette er tilstrekkelig for vanlig sommertrafikk, men ved spesielle arrangementer vil parkeringsplassen være for liten. Under De Nordiske Jakt- og Fiskedager i august 1972 var det ca. 600 biler på en gang. Da måtte deler av Klokkergården tas i bruk.

Et annet arbeid på museumsområdet som ble utført senhøstes var påkjøring av matjord på forbygningen mot Prestfossen. Matjorda er også planert slik at arealene kan tilsåes sommeren 1973.

Det er videre tilsådd plener, fortsatt beplantning og oppsatt gjerde i tilknytning til museumsbygningens øst- og sydfasade.

4. Samlingene.

Det har hverken vært tid eller økonomisk mulig å flytte nye bygninger til friluftsamlingene. Det har primært vært satset på å skaffe gjenstander, bilder og annet materiale til jakt- og fangstavdelingen. Det har i alt kommet inn 486 gjenstander. En vesentlig del av dette er fangsthistorisk materiale og zoologiske preparater. Museet har engasjert preparanter fra Tromsø i nord til Kristiansand i sør for å få stoppet ut de fugler og pattedyr som var planlagt for

jakt- og fangstavdelingen. Alt nyinnkommet materiale er registrert og ført på kort.

I studiemagasinet er under ledelse av vit. ass. Åsmund Eknæs oppført en rekke nye monterer slik at alle museets gjenstander nå er oversiktlig plassert i magasinene. Det er også bygget et eget arbeidsrom i magasinet som letter gjenstandsregistreringen.

Når det gjelder innkomne gjenstander viser vi til giverfortegnelse bak i beretningen.

5. Bibliotek.

Gjennom gaver, innkjøp og bytteforbindelser har biblioteket hatt en tilvekst på 717 nummer. Det er brukt kr. 5.800,— til bokkjøp.

Biblioteket har vært i stadig bruk både av museets ansatte, av elever og studenter og av andre som har hatt behov for spesiallitteratur innen emnene skogbruk, jakt og fiske.

6. Publikasjoner.

Våren 1972 ga museet ut en informasjonsbrosjyre i et opplag på 20 000 eksemplarer. Grafisk Form i Elverum utførte layout-arbeidet, og brosjyren ble trykt hos Grøndahl & Søn. Den representerer den nye museumsbygningen med de forskjellige lokaler og utstillinger. Friluftsamlingene er også tatt med. Brosjyren har bilder både i farger og sort/hvitt og er en god PR-brosjyre for museet. Den er i stadig bruk, ikke minst i museets økonomiarbeide.

Museene i Hedmark og Oppland har gått sammen om å utgi et eget museumsskrift ved navn «Opphedia». Det første nummer kom sommeren 1972. I 1973 er det meningen å utgi to nummer. Publikasjonen er kanskje i særlig grad rettet mot skolene. Den gir informasjon om hvilket veld av stoff museene kan gi i undervisningsøyemed, og den gir også viktige informasjoner om museene til almenheten generelt.

Årbok nr. 6 var ferdig fra museets side i desember 1972, men en del av trykking og innbinding ble ikke avsluttet før i januar 1972, og årboka vil derfor bli omtalt i neste årsberetning.

Seterstue med mjølkebu i sten lagt inn i bakken. Sorken Vestre. Gutulia.

Foto: Tore Fossum.

7. Faglig arbeid — arrangementer.

Dels etter anmodning fra Miljøverndepartementet og dels etter initiativ fra museet ble det i juli 1972 foretatt registrering av kulturminner fra Gutulia og Femundsmarka nasjonalparker.

Sammen med fylkeskonservatoren ble alle hus på de tre Gutulisetrene oppmålt og vurdert med hensyn til restaurering og bevaring. I uttalelsen om saken ble det også gitt økonomiske vurderinger. Fylkeskonservatoren og museumsbestyreren går inn for at hele seter-anlegget bevares. Det er av stor verdi at naturvern- og kulturvern-interesser kan samarbeides på denne måten.

Registreringen i Femundsmarka omfattet dyregraver, falkefangerhytter, kolbrennerkoier, fløtningsinnretninger, fiskebuer m. m. Det

er bevaringsplaner for et kolbrenneranlegg og en samegamme. En av de gamle nett-tørkebuene vil bli flyttet til Norsk Skogbruksmuseum.

Edvard K. Barth fortsatte sine dyregravsundersøkelser i Rondane, i Rendalen, i Jämtland, på Vestlandet, Sørlandet, i Hallingdal og Valdres. Han har videre undersøkt andre fangstinnretninger på Sørlandet.

Åsmund Eknæs har foretatt undersøkelser av sikfisket i Randsfjorden, lågåsildfisket i Gudbrandsdalslågen, ålefisket ved Halden og «Veslefisket» (isfiske etter sik) i Isteren.

Øystein Mølmen har i samarbeid med museet fortsatt sine dyregravsundersøkelser i Nord-Gudbrandsdal og Møre og Romsdal.

Av faglige arrangementer kan nevnes at den tverrfaglige utstillingen «Vargen» ble vist på museet i tiden 10/4—15/10 1972. Utstillingen er laget som vandreutstilling av Nordkalott-Museet, dvs. et museumssamarbeid mellom Finnland, Sverige og Norge. Utstillingen viser trekk fra ulvens biologi, jakt- og fangsthistorisk materiale, og ulven i overtro, eventyr og sagn.

Utstillingen ble åpnet 10. april i en full foredragssal. Dr. philos Edvard K. Barth holdt en innledning om økologi. Redaktør Ragnar Frislid holdt så et inspirerende lysbildekåseri med tittelen «Rovdyr og miljø» og viste etterpå filmen «Samspill i naturen».

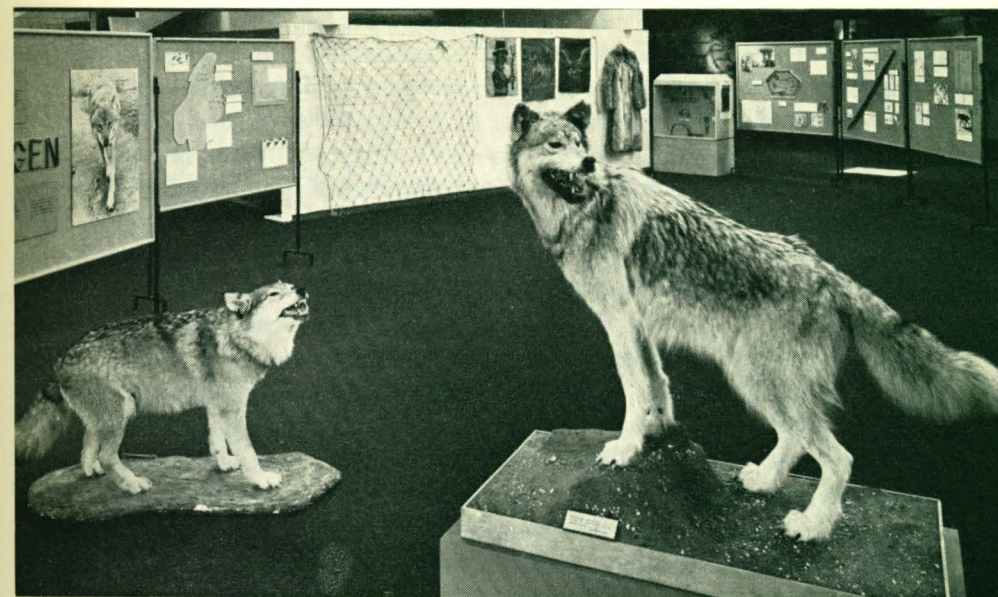
Utstillingen «Vargen» har blitt studert av mange. For skoleklasser ble det stensilert opp spørsmål som passet for gruppearbeid, og utstillingen har betydd mye i undervisningsøyemed.

Den 9. mai ble det arrangert åpent møte i foredragssalen hvor dr. philos. Edvard K. Barth holdt foredraget: «Om gamle fangstanlegg for villrein i Rondane». Dette foredraget ble holdt i forbindelse med et besøk styret i Direktoratet for Jakt, Viltstell og Ferskvannsfiske avla på museet 9. og 10. mai.

De Nordiske Jakt- og Fiskedager ble sammen med NJFF arrangert 19. og 20. august. De to hovedforedragene som ble holdt lørdag var følgende:

Dosent, dr. Ingemar Norling, Göteborg: «Sportfiskets og jaktens utbredelse og den økonomiske og sosiale betydning som fritidsaktivitet».

Forsker Dag Aulstad: «Foredling av ferskvannsfisk».

Fra utstillingen «Vargen» i sentralhallen.

Foto: Sjur Fedje.

Begge foredragene tok opp meget aktuelle emner innen jakten og fisket.

Av andre programposter kan nevnes jakthundutstilling, natursti, ridning, demonstrasjon i lerdueskyting, demonstrasjon av fiskeredskap og av fluebinding. Lørdag kveld ble underholdningsprogrammet «Ved nyingen» arrangert på Prestøya under ledelse av Arnfinn Weiseth. Arrangementene hadde begge dager et samlet besøk på ca. 2000 personer.

Sammen med Glomdalsmuseet laget Norsk Skogbruksmuseum en utstilling i Elverum Sparebanks lokaler. Den var åpen i de viktigste turistmånedene og tok sikte på gjennom det materiale som var utstilt å vise hva museene i Elverum har å by turistene. En gjettekonkurranse som besto i å gjenkjenne og navngi en del gjenstander fra museene var innlagt i utstillingen.

Museet har etter hvert utviklet seg til å bli et kurs-sted og samlingssted for skogbruksnæringens såvel som jakt- og fiskenæringens

folk. I årets løp har det vært holdt en rekke kurs og foredragsmøter. Etter hvert har også en rekke andre organisasjoner og institusjoner enn de som står bak museet lagt sine årsmøter og foredragsmøter til museets lokaler. Foredragssalen har i alt hatt 86 bruksdager. Svært mange av de organisasjoner som har hatt møter på museet har fått lagt inn i sitt program orienteringer om museet eller omvisninger i samlingene.

8. Undervisning — samarbeid museum — skole.

I løpet av året har i alt 155 skoleklasser besøkt museet med til sammen 3 569 elever, dvs. 23 elever gjennomsnittlig pr. klasse. Dette er elever fra barneskole, ungdomsskole, gymnas, lærerskole og folkehøyskole. I tillegg til dette elevtallet kommer elever fra skogbruks- og jordbruksskoler, distriktshøyskolestudenter, skogbruksstudenter, etnologistudenter og studenter fra Statens Lærerskole i forming. Vi

En av de mange klasser får orientering av Jostein K. Nysæther.

Foto: O. T. Ljøstad.

har nå kommet så langt i samarbeidet med skolene at de aller fleste klassebesøk er forberedt på forhånd. Museet har utarbeidet spørsmål til utstillingene i skogbruksavdelingen og i jakt- og fangstavdelingen for 4., 5. og 6. klasses nivå. I de fleste studiebesøk er det derfor også lagt inn oppgaveløsning.

4 lærere på Frydenlund skole i Elverum la høsten 1972 opp et undervisningsopplegg for 6. klasse med tittelen «I skogen». Undervisningsopplegget er i vesentlig grad bygget på museets samlinger og tar for seg skogens botanikk, zoologi, redskaper, hogst, transport, hva skogen gir. m. m.

Fra samlingene i jaktavdelingen, forhistorisk jakt og fangst, hjortedyra, rovdya, gnagerne, vinterbiotopen, rovfuglene, fuglelivet ved vann og vassdrag m. m. Elevene har arbeidet i grupper med de forskjellige tema og har samarbeidet sine resultater i arbeidsbøker. Museet har mottatt et eksemplar av klassenes arbeidsbøker og har dermed et fint arbeidsopplegg for klasseundervisning senere.

På litt sikt arbeider museet med utarbeiding av undervisningstilbud til alle skoleslag og alderstrinn.

Samarbeidskomiteen «Museum— Skole» har hatt en rekke møter i løpet av året og et av de resultater komiteens arbeid har gitt er at det har blitt holdt to pedagogdager for lærere. Den 18. september ble kurset holdt på Glomdalsmuseet og Skogbruksmuseet og den 19. september på Hedmarksmuseet og Jernbanemuseet. Av de emner som ble tatt opp og drøftet kan nevnes:

1. Læreplanene og museene
2. Museenes tilbud til skolene
3. Formidling sett fra museenes synspunkt og fra skolesynspunkt.

I arbeidskomiteen «Museum — Skole» sitter representanter for de fire museene i Elverum/Hamar-regionen, videre representanter for grunnskole, gymnas og lærerskole, en representant for skoledirektøren og en representant for fylkeskolesjefen. For tiden er første-konservator Ivar Skree formann i komiteen.

Komiteen har på sitt arbeidsprogram ansettelse av museums-pedagoger både på fylkesplan og ved de respektive institusjoner.

9. Utstillingene.

Fra sommersesongens slutt i 1971 og til museets representantskapsmøte i juni 1972 har monteringen av jakt- og fangstutstillingene i museumsbygningens annen etasje pågått.

Norsk jakt- og fangsthistorie er en omfattende historie som museet bare til en viss grad har hatt nok materiale til å kunne fremstille i form av utstillinger. Monteringen i denne avdelingen har måttet skje etter samme mønster som i skogbruksavdelingen. Vi har konsentrert oss om en fremstilling av stoffet i hovedavdelinger hvor vi har hatt mest materiale til rådighet og vil senere etter hvert supplere og videreføre utstillingene. Selv om mye både gjenstandsmateriale og tradisjonsmateriale mangler foreløpig, er det likevel en klar tråd gjennom de utstillinger som er laget. De avdelinger som er ferdig følger i hverandre i saklig rekkefølge.

Jakt- og fangstavdelingen innledes med utstillinger fra steinalderen, vår eldste fangstkultur, og fortsetter med materiale fra jernalder og middelalder. Så følger avdelinger for jakt og fangst i nyere tid på hjortedyrene (rein, elg, hjort, rådyr), på de fire store rovdyr (bjørn, ulv, gaupe og jerv), på de viktigste pelsdyrene (mår, røyskatt, ilder, mink, grevling, oter og rev, på gnagerne (hare, ekorn og bever), på sjøfugler, rovfugler, hønsefugler og svømme- og vadefugler. En avdeling for arktisk fangst er også montert.

Et betydelig zoologisk materiale er også vist i jakt- og fangstavdelingene. Vi har først og fremst tatt sikte på å kunne vise utstoppet alle våre jaktbare pattedyr og fugler, men har utvidet rammen for fuglenes vedkommende til å omfatte de fleste arter som er vanlige på myr og i fjell, i skog og ved elver og vann.

Dr. philos. Edvard K. Barth har deltatt ved utformingen av jakt- og fangstutstillingene, og hans fagkunnskap på det zoologiske felt og på flere fangsthistoriske områder har tilført utstillingene mye av verdi.

Utstillingskonsulent Jostein K. Nysæther har ikke bare stått for det formgivende og utstillingstekniske, men har også vært med og tilrettelagt det faglige stoffet. I avdelingen for steinalderfangst har Universitetets Oldsaksamling stilt steinaldermateriale til disposisjon som depositum, og konservator Irmelin Martens har vært fagkonsulent for denne avdelingen.

Zoologisk Museum i Oslo har stilt seg imøtekommende ved villig utlån av zoologisk materiale.

Jakt- og fangstutstillingene ble åpnet under museets representantskapsmøte den 27. juni 1972 av statsråd Olav Gjærevoll. Den høytidelige handling foregikk ved at statsråden med en gammel jaktøks hogg over et rep av elgskinn som var spent foran inngangen til utstillingene. Gjester, styre og representantskap ble vist omkring i utstillingene av Nysæther, Barth og Fossum, og ved sittegruppene i annen etasje holdt statsråd Gjærevoll sin åpningstale og sa bl. a.:

«La meg først få uttrykke min anerkjennelse for det veldige arbeid som er lagt ned ved dette museum. Det er intet mindre enn imponerende. Denne anerkjennelse går både til de som har sitt daglige arbeid her, til styret og til de mange som står bak og trekker i trådene.

I dag skal oppmerksomheten rettes mot den aller eldste bruk av skogen. Jakten og fisket var selve livsgrunnlaget for de mennesker

Statsråd Olav Gjærevoll åpnet jakt- og fangstutstillingen ved å hogge over et rep av elgskinn med en gammel jaktøks fra Trysil.

Foto: Sjur Fedje.

som etter hvert vandret inn i vårt land. Våre dypeste historiske røtter har vi i en veidemannskultur, og denne utstillingen skal bidra til å hindre at disse røtter slites av. Som næring har jakt og fiske holdt seg gjennom alle de tusen år mennesker har bodd i landet. I dag er det vel så, at bare i enkelte utkantstrøk kan jakt og fiske sies å være næring, men vi har utvilsomt alle en arv fra veidemannen i oss. I motsetning til de fleste andre industriland kommer utøverne av dagens rekreasjonspregede jakt og fiske fra alle samfunnslag.

Mennesket trenger de ressurser jakt og fiske gir, både rent materielt og som rekreasjon. I en fornuftig ressurspolitikk vil jakt og fiske ha sin viktige plass. Dette må få konsekvenser for vår planlegging og oppførsel. Alt levende, både i skog og vann trenger et livsmiljø, en biotop. Vil vi opprettholde variasjon og rikdom i vår natur, må vi være villige til å gi våre medskapninger et miljø, og vi må også være villige til å verne dette miljø mot våre kjemiske og tekniske inngrep. Dette vil utvilsomt få konsekvenser for den næringsvirksomhet som dette museum har aller sterkest tilknytning til. Vi vil lure oss selv hvis vi lukker øynene for de motstridende interesser som kan oppstå. Bare ved å kjenne realitetene kan vi finne frem til fornuftige løsninger.

Jakt- og fangstavdelingene her ved museet vil minne oss om tidligere tider på en måte som gir veidemannen i oss et stikk i hjertet. Det er en kjennsgjerning at vi har utarmet vår natur.

Utstillingene skal minne oss om tidligere tiders jakt og fangst, men jeg tar ikke mye feil når jeg sier at den også er en påminnelse til oss alle om å verne de primærressurser som mennesket til syvende og sist er avhengig av. Vi trenger disse ressurser for såvel levestandard som livsstandard. Utstillingene vil fortelle oss om våre forfedres kamp for tilværelsen, om oppfinnsomhet og sinnrikhet.

Jaktens og fiskets historie er en del av nasjonens historie. Det er et av dette museums viktige oppgaver å levendegjøre de gamle jakt- og fisketradisjoner slik at moderne mennesker på den ene siden får en pedagogisk innføring i sine forfedres liv og på den andre siden en påminnelse om hvor nødvendig det vil være med en annen holdning til alt levende i vår natur, slik at utarmingene kan stoppes. For hver bit som forsvinner, blir vår natur fattigere rent produksjonsmessig. En ny erkjennelse om vår egen plass i naturen er i ferd med

å bryte igjennom. Til en fornuftig og langsiktig ressursforvaltning hører vern om våre medpassasjerer på romskipet Jorden og dens livsmiljø. Vi må ikke drive rovdrift og gå under.»

Den 12. desember 1972 ble avdelingen for arktisk fangst åpnet ved en pressekonferanse. Museet omfatter alt norsk territorium, og norsk arktisk fangst særlig på sel, isbjørn og polarrev har vært av stor økonomisk betydning. Utstillingen er ikke særlig omfattende foreløpig. Den viser utstoppet de mest vanlige dyr innenfor arktisk fauna og ved plansjer og bilder en del av selve fangsthistorien. En kvitrevfelle fra Jan Mayen og et selvskudd for isbjørn fra Svalbard er også montert. Jens Angard som er tilknyttet Norsk Polarinstitutt og som for tiden er på Svalbard har skaffet billedmaterialet og fangst-historisk materiale til utstillingen. Forskningsstipendiat Thor Larsen har hjulpet til med å skaffe fangststatistisk materiale. Det er Barth og Nysæther som har tilrettelagt utstillingen.

10. Publikumsbesøket.

Etter at avdelingen for jakt og fangst ble åpnet har publikumsbesøket økt betraktelig. Det totale registrerte besøk ved museet har i 1972 vært 36 000 personer. Dette fordeler seg slik:

Voksne, enkeltbesøk og i grupper	20 377 personer
Barn, enkeltbesøk og i grupper	4 679 personer
Ikke betalende barn (familiebillett) og gjester	6 788 personer
Besøk ved arrangementer, foredrag, konserter, årsmøter etc.	4 156 personer
Totalbesøk	36 000 personer

Sum personer som har betalt enten ved billett eller via lokale/kuvertpris er 29 200 personer. Av det rene museumsbesøk på 32 000 personer har det vært ca. 20 500 voksne og ca. 11 500 barn. Besøket i 1970 var 5 000 personer og i 1971 15 000 personer.

Museet har i løpet av året hatt en del gjester hvor museet har stått som vertskap og gitt omvisninger og til dels bespisning. Alle de ansatte ved Hærmuseet og Zoologisk Museum, etnologstudentene ved

Universitetet i Oslo, Styret i Direktoratet for Jakt, Viltstell og Ferskvannsfiske, Rådet for Rasjonaliseringsfondet for skogbruket m. fl.

I alt ca. 90 forskjellige selskaper eller organisasjoner har avviklet arrangementer i museets lokaler.

Av utenlandske besøk kan nevnes en FAO-gruppe av vassdrags-eksperter som under ledelse av Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen har studert forbygningen på Prestøya og hatt omvisning i innendørssamlingene. Deutsche Forstverein har i Det norske Skogsselskaps regi besøkt museet, hatt omvisning i samlingene og etterpå middag og forfriskninger. Formannen i Deutsche Forstverein, dr. Kwasnitschka, holdt en tale ved minnestenen over Generalforstamtet 1739—1746 og takket for den heder som var vist de tyske forstmenn som sto bak Generalforstamtet, i første rekke Johan Georg von Langen og hans bror Franz Philip von Langen.

Det har vært arrangert åtte konserter og en viseaften i løpet av året i regi av Musikkens Venner, Elverum Kirkekor, og flere lokale kor og korps.

11. Økonomien.

Museets driftsregnskap har hatt en sterk økning i 1972 og balanserer med *kr. 695.270,86*. Regnskapet for 1971 balanserte med *kr. 489.222,12*. Dette vil si en økning av driftsbudsjettet på ca. *kr. 200.000,—*, som skriver seg fra et øket statstilskudd med *kr. 22.000,—*, øket fylkestilskudd med *kr. 10.000,—*, øket rentemiddeltilskudd med *kr. 20.000,—*, tilskudd fra Norges Skogeierforbund med *kr. 35.000,—* samt en del mindre poster som har hatt økninger. Gledelig er det også å merke seg at de økte publikumsinntekter. Billettinntekter og diverse salgsinntekter har hatt en samlet økning på nærmere *kr. 90.000,—* fra 1971. Driftsregnskapet viser et overskudd på *kr. 9.524,63*.

Regnskapet for museumsbygningen er ikke på langt nær så gunstig som driftsregnskapet. Det har lyktes å skaffe i alt *kr. 206.500,—* til videreføring av jakt- og fangstutstillingene og en del andre ting som vedrører museumsbygningen, innredninger og utstyr. Av dette

beløpet er *kr. 200.000,—* tilskudd fra Rasjonaliseringsfondet for Skogbruket. Museumsbygningen er aktivert med *kr. 5,1 million kroner* mot *4,7 million kroner* i 1971. Økningen er på *kr. 385.000,—*. Det faste banklån er på *kr. 200.000,—*.

Nedenfor følger en oppstilling over de tilskudd som er ydet til museets drift i 1972:

Offentlige tilskudd:

Statstilskudd	kr. 42.000,—	
Fylkestilskudd	» 32.000,—	
Kommunetilskudd	» 20.403,—	
Statens Skoger	» 17.000,—	
Jakt- og fiskedirektoratet	» 15.000,—	kr. 126.403,—
Rentemidler av skogavgiften	» 270.000,—	
Oppland Fylkesskogkontor	» 10.000,—	

Private tilskudd:

Stange Almenning	kr. 1.000,—
Glomma Fellesfløtningsforening »	500,—
Glommen Skogeierforening .. »	1.500,—
Oslo kommune, skogvesenet .. »	5.000,—
Hernes, Nordsk.b. og Strandsb. grunneierforening	» 100,—
Skogbrukets Arb.giverforening »	1.000,—
Norsk Skog- og Landarb.forb. »	1.000,—
Norges Jeger- og Fiskerforbund »	500,—
Lågen Tømmermåling	» 500,—
Norges Skogeierforbund	» 35.000,—
Skogbrand	» 2.500,—
Haldenvassdragets Tømmermål. »	1.000,—
Borregaard A/S	» 5.000,—
Nes Skogråd og Skogeierlag .. »	100,—
Asbjørn Risberg	» 100,—
Rømua Tverrelvforening »	920,—

Telemark Tømmersalagslag »	500,—	
Sande Tresliperi og Sande		
Paper Mill A/S »	2.500,—	kr. 58.720,—
Diverse sparebanker »	3.037,—	

Tilskudd spesielle formål:

Skogbrand (avdeling for skogbrannslukn. m. v.) »	25.000,—
Landbruksvitenskapelig Forskningsråd (årbok).. »	5.000,—
	kr. 498.160,—

Tilskudd til museumsbygningen:

Ringsaker Almenning kr.	3.000,—	
Veldre Almenning »	1.500,—	
Philske Almenning »	1.500,—	
Vang Almenning »	500,—	
Rasjonaliseringsfondet »	200.000,—	kr. 206.500,—

Museet er takknemlig for alle tilskudd som er ytet, og uttrykker sin hjertelige takk for den store interesse som er vist for museets landsviktige sak.

12. Antall medlemmer pr. 31/12 1972.

Årlig betalende medlemmer personer	374	(401)
Livsvarige medlemmer personer	242	(231)
Årlig betalende bedrifter og institusjoner	73	(80)
Livsvarige medlemmer bedrifter og institusjoner	275	(273)
	964	(985)

Tallene i parentes gjelder for året 1971.

13. Innkomne gjenstander i tidsrommet 1/1 1972 til 31/12 1972.

Det er i året 1972 kommet inn totalt 486 gjenstander. Mange av gjenstandene er innkjøpt, bl. a. alle utstoppede dyr og fugler som kom inn i 1972. Resten av gjenstandene fordeler seg på følgende givere:

Haakon Gjems, Namnå. Claus Jørgen Høibraaten, Eidsvoll. Kjell Søgård, Elverum. Finn Krog, Elverum. Trygve Aasheim, Trysil. Herbrand Lofthus, Oslo. Johs. P. Sorknes, Namnå. Edvard K. Barth, Oslo. O. Bleken Rud, Vang. H. Tore Fossum, Elverum. Elverum Skogråd, Elverum. Arvid Kokkin, Hamar. Leif Lykke, Verdal. Martin Storihle, Furnes. Chr. Gjør, Elverum. Aslak Harstveit, Åmli. Oskar Repstad, Stokkeland. Torvald Skogen, Øyslebø. Torje Finnsdal, Marnardal. G. Westereng, Oslo. Theodor Thygesen, Søgne. Arne Nilsen, Alta. Ole Grundt, Elverum. Jostein Bjørnersen, Trysil. Karsten Rognstad, Heradsbygd. Jann Bergholz, Oslo. Hans Hanssen, Koppang. Kristoffer Thoner, Fjellhaug, Per Åge Risberg, Elverum. Thorstein Voll, Osen. Marta Lundstein, Nes. H. Asbjørn Berg, Elverum. Roger Rypås, Skotselv. John Rui, Røyse. Alf Bjølseth, Vallset. Jens Storhov, Stange. Glomma Fellesfløtningsforening, Fetsund. Andrea Borch Johnsen, Elverum. Einar Hansen, Åsta. Knut Johnsen, Husstøyl, Fyresdal. Halvar Samdal, Lundamo. Svein S. Åmot, Skjåk. Gunnar Digernes, Brandval. Selbu og Tydal Skogråd, Selbu. Normann Heitkøtter, Otta. Lars Nordby, Oslo. Jens Angard, Dombås. Jørgen Vassdøkken, Garmo. Jens Berger, Flisa. Hjørdis Furuheim, Elverum. Odd Halle, Todalen. Christi Haaberg, Elverum. Ragnvald og Nils Rønningen, Dokka. Kaare Traaseth, Lillehammer. Johs. Rustad, Ottestad. Åsmund Eknæs, Krokstad. Magne Midttun, Oslo. Knut Skinnemoen, Lillehammer. Peder Østmoe, Elverum. Olaf Torpet, Arneberg. Gunnar Jevnaker, Flisa. Øystein Sjølie, Åsta. Julius Peistorpet, Åsnes. Ola Sætersmoen, Øksna. Tverrena Tverrelvforening, Trysil. Torbjørn Karterud, Austmarka. Martin Brøten, Kongsvinger. Kjell Olav Knudsen, Fåberg. Lortvarpet Fiske, Fåberg. Anders Johnsgård, Tolga. Erling Sand, Heggeriset. Peter Odden, Os i Ø. Kåre Engan, Elverum. Per Nøkleby, Stange. Olaf Solberg, Namnå. Hilmar Olsen, Hokksund. Nils A. Guthormsen, Oslo. Åsnes kommuneskoger, Flisa. Akershus Skogforvaltning. Klaus Holtet, Skalbukilen. Hans Dahl, Namnå. Kjeld Heidar, Slemmestad. Olaf Larsen, Grue. Finnskog. Sigurd Langbråten, Grue. Finnskog.

14. Givere av bøker, bilder og dokumenter.

Statistisk Sentralbyrå, Norsk Ornitologisk Forening v/ Edv. K. Barth, Peder Østmoe, Norsk Lokalhistorisk Institutt, Ås. Folke-

bibliotek, O. Bleken Rud, Tore Fossum, C. A. Borgstrøm, Finnland, Finn Krog, Edv. K. Barth, Søtvattenslaboratoriet Drottningholm, Herbrand Lofthus, Folkemuseet for Trondheim og Trøndelag, Nidarå Tømmersalslag, Zoologisk Museum, Andreas Vevstad, Vesta Hygea, Postmuseet, Rygge—Vaaler Sparebank, Agder Skogeierlag, Skien Kommune, Trysilvassdragets Skogeierforening, Lyngdals Sparebank, Direktoratet for Statens Skoger, Bergens Jäger- og Fiskerforening, Haakon Danevad, Det norske Skogselskap, Buskeruds Jäger- og Fiskerforening, Glommens Tømmermåling, O. F. Borchgrevink, Glomdalsmuseet, Drammens Museum, Salten Skogselskap, Aust-Agder Skogselskap, Arna Ketilsson, Norges Skogeierforbund, Hedmark Skogselskap, Buskerud Skogselskap, Mathiesen Eidsvold Værk, Det Kgl. Selskap for Norges Vel, Per Åge Risberg, Gunder Swensen, Porsgrund Porselensfabrikk, Åmot Kommune, Ole Møystad, Jon Lykke, Zoologisk Forening, Reidar Holemark, Nils A. Guthormsen, Rena Kartonfabrik A/S, Arvid Kokkin, Direktoratet for Jakt, Viltstell og Ferskvannsfiske, Tidsskrift for Skogbruk, S. A. Solberg, Speiderne i Elverum, Laboratoriet for radiologisk datering, Viking, Halvor Fossum, Norges Naturvernforbund, Inspektøren for Ferskvannsfiske, Hj. M. K. Lund, Hedmarksmuseet, Grøndahl & Sønn, G. G. Svendsberget, Borregaard, Elverum Rotary, Oslo Kommuneskoger, Einar Egeberg, Ingolf Løken.

Det er utført et betydelig arbeid ved museet i 1972 og styret vil takke funksjonærer og medarbeidere ved Norsk Skogbruksmuseum for interesse og helhjertet innsats.

Elverum i mars 1973.

STYRET FOR NORSK SKOGBRUKSMUSEUM

Leif Lykke (s) *Kaare Sparby* (s) *Knut Ødegaard* (s)
(formann)

Klaus Kjelsrud (s) *Mads K. Strand* (s) *Hans G. Magelssen* (s)

Finn Krog (s) *Sigmund Stafne* (s) *Olaf Knudson* (s)

Tore Fossum (s)
museumsbestyrer

Regnskap

REGNSKAP 1/1—31/12 1972

Vinnings- og tapskonto.

	Debet	Kredit
Tilskudd, offentlige		kr. 131.403,45
» private		» 61.757,00
» rentemidler		» 270.000,00
» spesielle formål		» 49.852,00
Medlemmer, livsvarige		» 4.700,00
» årlig betalende		» 9.890,00
Leieinntekter		» 19.352,20
Renter av bankinnskudd		» 3.167,31
Salg av publikasjoner		» 5.018,71
Billettinntekter		» 89.034,20
Diverse		» 51.095,99

Administrasjon:

Lønninger	kr. 227.396,40	
Kontorhold	» 22.485,60	
Reise og diet	» 29.175,45	
Representasjon	» 4.344,43	
Møteutgifter	» 4.580,31	
Aviser og tidsskrifter	» 1.441,72	
Pensjonsutgifter	» 4.248,44	
Arbeidsgiveravgift m. m. ..	» 33.533,00	
Diverse	» 1.113,34	kr. 328.318,69

Driftsutgifter:

Lønninger	kr. 140.278,93	
Materialer, redskap, rekv... »	9.039,32	
Frakt og transport	» 3.433,80	
Forsikringer	» 5.060,00	
Eiendomsskatt og avgifter »	3.475,16	
Elektr. kraft og brensel ..	» 18.644,16	
Bortsatte arbeider	» 14.270,31	
Arbeidsgiveravgift m. m. ..	» 20.489,57	» 214.691,25

Samlingene:

Bibliotek	kr. 5.761,42	
Film- og lydbåndarkiv ..	» 20.966,55	
Innbo og løsøre	» 3.279,70	» 30.007,67

Spesielle utgifter:

Annonser og reklame	kr. 33.825,90	
Publikasjoner	» 57.733,52	
Utstillinger	» 3.601,28	
Vitenskapelige undersøkelser	» 957,48	» 96.118,18

Transport kr. 669.135,79 kr. 695.270,86

	Debet	Kredit
Transport	kr. 669.135,79	kr. 695.270,86
Avskrivninger:		
Kontorinventar	kr. 3.800,00	
Bro over Prestfossen	» 3.120,00	
Bro over Klokkefossen ..	» 3.200,00	» 10.120,00
Overført til Livsv. medlemmers Fond	» 4.700,00	
Renter av kassakredit	» 1.790,44	
BALANSE: kr. 9.524,63		
Til Driftsfondet	» 9.524,63	
	kr. 695.270,86	kr. 695.270,86

Museumsbygget:

Tilskudd, byggefondet		kr. 206.500,00
Pantelånsrenter	kr. 13.002,00	
Overført til Byggefondet	» 193.498,00	
	kr. 206.500,00	kr. 206.500,00

STATUS

	Aktiva	Passiva
Kassa	kr. 839,83	
Elverum Sparebank, konto nr. 07.03126	» 710,52	
Elverum Sparebank, konto nr. 62.00045	» 66.742,75	
Kreditkassen, konto nr. 30.21098	» 3.651,75	
Postgiro	» 742,08	
Kontorinventar 1.1.72 kr. 14.945,00		
÷ Avskrevet	» 3.800,00	» 11.145,00
(Brannforsikring inngår i fellespolise)		
Bro over Prestfossen 1.1.72 kr. 136.580,00		
÷ Avskrevet	» 3.120,00	» 133.460,00
(Ikke brannforsikret. Ansvar dekket)		
Bro over Klokkefos. 1.1.72 kr. 137.700,00		
÷ Avskrevet	» 3.200,00	» 134.500,00
(Trekonstruksjon brannforsikret for kr. 70.000,—. Ansvar dekket)		
Prestøya, gnr. 31 bnr. 15	» 50.000,00	
(Trær under 15 cm brannforsikret for kr. 5.000,—. Tømmerskogen kr. 25.000,—.)		
Samlingene, husvær og gjenstander	» 1,00	
(Brannforsikring inngår i fellespolise)		
Klokkergården, gnr. 31 bnr. 1	» 31.000,00	
(Brannforsikret for kr. 155.000,—.)		
Museumsbygget i mellomregning	» 160.654,33	
Skattetrekk, 6. termin	kr. 17.629,00	
Arbeidsgiveravgift, 6. termin	» 9.164,00	
Elverum Elektrisitetsverk, 4. kvartal	» 6.503,01	
Televerket, 4. kvartal	» 3.126,25	
Saugbruksforeningen	» 6.488,72	
Elverum Sparebank, kassakredit	» 62.967,94	
Livsv. medl. Fond 1.1.72 .. kr. 173.100,00		
+ Overf. fra Vin. og tap » 4.700,00		» 177.800,00
Driftsfondet 1.1.72 kr. 60.407,84		
+ Overf. fra Vin. og tap » 9.524,63		
	kr. 69.932,47	
÷ Overf. til Kapitalkonto » 69.932,47		» 0,00
Kapitalkonto 1.1.72 kr. 239.835,87		
+ Overf. fra Driftsfondet » 69.932,47		» 309.768,34
	kr. 593.447,26	kr. 593.447,26

Aktiva Passiva

Museumsbygget:

Museumsbygn. m. m. 1.1.72	kr. 4.724.792,83	
+ Tilkommet	» 385.048,36	kr. 5.109.841,19
(Brannforsikring inngår i fellespolise)		
Byggefondet 1.1.72	kr. 0,00	
+ Overf. fra Vin. og tap » 193.498,00		
÷ Overf. til Kapitalkonto » 193.498,00		kr. 0,00
Skogbruksmuseet i mellomregning		» 160.654,33
Elverum Sparebank, pantelån		» 200.000,00
Kreditorer		» 73.605,90
Kapitalkonto 1.1.72	kr. 4.482.082,96	
+ Overf. fra Byggefondet » 193.498,00		» 4.675.580,96
	kr. 5.109.841,19	kr. 5.109.841,19

Fellespolise: <i>K-huseier</i> , fullverdi	kr. 4.550.000,—
<i>Brann</i> , innbo, utstyr, materialer	» 1.100.000,—
<i>Brann</i> , bygning	» 60.000,—
<i>Glass</i> , brann, bygning 1. risk	» 360.000,—

Elverum, den 1. januar 1973.

I styret for

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM, SKOGBRUK, JAKT OG FISKE

<i>Leif Lykke</i> (s)	<i>Kaare Sparby</i> (s)	<i>Knut Ødegaard</i> (s)
<i>Klaus Kjelsrud</i> (s)	<i>Mads K. Strand</i> (s)	<i>Hans G. Magelssen</i> (s)
<i>Finn Krog</i> (s)	<i>Sigmund Stafne</i> (s)	<i>Olaf Knudson</i> (s)

Oskar Tolvestad (s)
Reg. revisor

Håkon Rønning (s)
kasserer